

Udskriftsdato: 23. december 2025

2021/1 LSF 137 (Gældende)

**Forslag til Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund
(Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på
forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og
statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser)**

Ministerium: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Journalnummer: Klima-, Energi- og Forsyningsmin.,
Energistyrelsen, j.nr. 2021-1010

Forslag

til

Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund¹⁾

(Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser)

§ 1

I lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 16. december 2019, som ændret ved § 8 i lov nr. 883 af 12. maj 2021 og lov nr. 2389 af 14. december 2021, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 2, nr. 2, affattes således:

»2) lagring i undergrunden af CO₂ på 100 kilotons eller derover, lagring i undergrunden af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, anden lagring end lagring af CO₂ i undergrunden, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer,«.

2. I § 1, stk. 2, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) lagring i undergrunden af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer,«.

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 4 og 5.

3. I § 2, 3. pkt., ændres »2 og 3« til: »2-4«.

4. I § 3, stk. 1, 1. pkt., og § 24 g, stk. 1, 1. pkt., ændres »anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding« til: »lagring af CO₂ på 100 kilotons eller derover, lagring af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, anden lagring end lagring af CO₂, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer«.

5. Overskriften til kapitel 6 affattes således:

»Kapitel 6

Særlige bestemmelser om lagring af CO₂ på 100 kilotons eller derover, lagring af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, anden lagring end lagring af CO₂, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer«

6. I § 23, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »indvinding«: »med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer«.

7. I § 23 d, stk. 1, indsættes efter »anden anvendelse af undergrunden«: »efter § 23«.

8. Overskriften til kapitel 6 a affattes således:

»Kapitel 6 a

Særlige bestemmelser om geologisk lagring af CO₂ og rørført transport heraf med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer«

9. I § 23 e, indsættes før stk. 1 som nyt stykke:

»Kapitel 6 a finder ikke anvendelse på geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.«.

Stk. 1 bliver herefter stk. 2.

10. Efter kapitel 6 a indsættes:

»Kapitel 6 b

Særlige bestemmelser om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer

§ 23 x. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, herunder om følgende:

- 1) Hvilke områder der kan meddeles tilladelse i.
- 2) Ansøgning om tilladelse, herunder krav til oplysninger i ansøgning.
- 3) Meddelelse af tilladelse, herunder vilkår for tilladelsen.
- 4) Offentliggørelse af oplysninger om meddelte tilladelser, herunder projektbeskrivelse og om CO₂-lagringslokalitet.
- 5) Revurdering, ajourføring og tilbagekaldelse af tilladelse.

Stk. 2. Før udstedelse af regler efter stk. 1, nr. 1, forelægger klima-, energi- og forsyningsministeren for et af Folketinget nedsat udvalg, hvilke områder der agtes at kunne meddeles tilladelse i.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr ved ansøgning om tilladelse efter regler udstedt i medfør af stk. 1.

Kapitel 6 c

Særlige bestemmelser om statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser

§ 23 y. Tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og tilladelser efter regler udstedt i medfør af § 23 x kan meddeles til staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår.

Stk. 2. Det kan i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og tilladelser efter regler udstedt i medfør af § 23 x fastsættes, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om vilkår for statslig deltagelse i tilladelser som nævnt i stk. 1 og om vilkår for statslig indtræden i tilladelser som nævnt i stk. 2.«.

11. I § 24 ændres »§ 1, stk. 2, nr. 3« til: »§ 1, stk. 2, nr. 4«.

12. I § 24 d, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »24«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

13. I § 29 a, stk. 1 og stk. 5, indsættes efter »eller andre formål end indvinding«: »efter § 23 eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

14. I § 37 a, stk. 3, 1. pkt., ændres »og 28, hvis afgørelserne« til: », 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen«.

15. I § 37 a, stk. 5, indsættes efter »28«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2022.

Stk. 2. Loven finder anvendelse ved behandling af ansøgninger om tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, der før lovens ikrafttræden er modtaget, men endnu ikke færdigbehandlet.

- ¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009 om geologisk lagring af kuldioxid og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF, 2001/80/EF, 2004/35/EF, 2006/12/EF, 2008/1/EF og forordning (EF) nr. 1013/2006, EU-Tidende 2009, nr. L 140, side 114, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Hjemmel til at fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Hjemmel til statslig deltagelse i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
3. Konsekvenser for FN's verdensmål
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
 - 7.1. Nationale konsekvenser
 - 7.2. Globale konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at understøtte udviklingen af CO₂-lagring i Danmark. Opsamling, transport og lagring af CO₂ i undergrunden omtales ofte som CCS – Carbon - Capture and Storage.

Lovforslaget skal - i tråd med indgåede politiske aftaler - fremme forskningen og udviklingen for at forberede sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂. Det er vigtigt for, at geologisk lagring af CO₂ kan ske allerede fra 2025 for at bidrage til realiseringen af Danmarks 70 pct.-mål, hvorefter Danmark skal reducere sine drivhusgasudledninger med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, og derved afbøde klimaforandringerne.

Lovforslaget skal desuden bidrage til at understøtte dele af formålet med lov om klima nr. 965 af 26. juni 2020 (herefter klimaloven), dele af Aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen den 3. december 2020 (herefter Nordsøaftalen), Principaftale om en køreplan for lagring af CO₂, første del af en samlet CCS-strategi (herefter Principaftalen af 30. juni 2021) og Aftale om en køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂, anden del af en samlet CCS-strategi af 14. december 2021.

Der foreslås med lovforslaget etableret en særskilt tilladelsesordning for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og mulighed for statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser.

De gældende regler om geologisk lagring af CO₂ findes i lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbekendtgørelse nr. 1533 af 16. december 2019 med senere ændringer (herefter undergrundsloven) og i bekendtgørelse nr. 1425 af 30. november 2016 om geologisk lagring af CO₂ m.v. (herefter CCS-bekendtgørelsen), der i vidt omfang er indført som led i implementeringen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF om geologisk lagring af kuldioxid med senere ændringer (herefter CCS-direktivet). I de gældende regler sondres der ikke mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og øvrig geologisk lagring af CO₂.

Det foreslås, at der etableres en mindre omfattende tilladelsesordning for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons for at fremme den nødvendige forskning og udvikling inden for geologisk lagring af CO₂. Det skal bl.a. understøtte udvikling af CO₂-lagring i Nordsøen, hvortil det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP) i december 2021 udmøntede 272 mio. kr. i støtte til at igangsætte forberedelsen af CO₂-lagring.

Da CO₂-lagring er et nyt område, og det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at forudsige alle de forskellige typer af aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, er det vigtigt at reguleringen kan tilpasses i forhold til fremtidige behov. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at den fremtidige regulering om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer kan fastsættes ved bekendtgørelse.

Frem mod 2025 forventer Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at der vil være en række jobs forbundet med at forberede fangst og lagring af CO₂, som rummer store potentialer for at understøtte beskæftigelse i samme lokalområde og inden for samme faggrupper som olie- og gassektoren.

Statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser kan være nødvendig for at sikre udviklingen af et kommercielt marked, så der sker geologisk lagring af CO₂ i Danmark, og kan være et middel til at opbygge den nødvendige viden på området.

Det foreslås derfor, at der indføres bestemmelser om mulighed for statslig deltagelse i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og tilladelser meddelt efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye § 23 x.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Hjemmel til at fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer

2.1.1. Gældende ret

Undergrundsloven indeholder ikke i dag særskilte regler for aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

De gældende regler om geologisk lagring af CO₂ fremgår af bl.a. undergrundslovens kapitel 6 om anden anvendelse og kapitel 6 a om særlige bestemmelser om geologisk lagring og rørført transport af

CO₂. Derudover indeholder CCS-bekendtgørelsen regler om f.eks. ansøgning, udstedelse af tilladelser, drift af CO₂-lagringslokaliteten, tilsyn, lukning af CO₂-lagringslokaliteten m.v.

Reglerne i undergrundslovens kapitel 6 og 6 a er i vidt omfang indført ved lov nr. 541 af 30. maj 2011 om anvendelse af Danmarks undergrund som led i implementeringen af CCS-direktivet. CCS-direktivet er derudover implementeret i CCS-bekendtgørelsen. CCS-direktivet finder anvendelse på geologisk lagring af CO₂ med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Det er op til hver enkelt medlemsstat at beslutte, om man vil tillade lagring af CO₂, jf. CCS-direktivets betragtning nr. 19 og artikel 4, stk. 1.

Ved den danske implementering af CCS-direktivet i undergrundsloven og CCS-bekendtgørelsen valgte Danmark ikke at sondre mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og øvrig geologisk lagring af CO₂.

Undergrundsloven indeholder derudover en række fællesbestemmelser, der gælder for godkendelser og tilladelser i henhold til loven.

Der fremgår bl.a. af undergrundslovens kapitel 7 a generelle krav for tilladelser udstedt i medfør af undergrundsloven om f.eks. teknisk og finansiel kapacitet, udpegning og godkendelse af operatører, forsikring, sikkerhedsstillelse og opdeling af tilladelser.

Undergrundslovens kapitel 8 indeholder bl.a. hjemmel til at føre tilsyn med tilladelser meddelt i medfør af undergrundsloven.

Undergrundslovens kapitel 9 indeholder bl.a. bestemmelser om krav til vurdering af projekter på havområdet og deres virkninger på internationale naturbeskyttelsesområder og prioriterede naturtyper eller arter, forud for at der kan meddeles tilladelse eller godkendelse til projektet. En række bestemmelser i kapitel 9 gennemfører dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1970 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet). Nærmere regler herom er på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område fastsat i bekendtgørelse nr. 434 af 2. maj 2017 om konsekvensvurdering vedrørende internationale beskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved forundersøgelser, efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore (Offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen). Bestemmelserne skal sikre gunstig bevaringsstatus i de internationale naturbeskyttelsesområder, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, jf. bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

2.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

Formålet med lovforslaget er at understøtte udviklingen af CO₂-lagring i Danmark i tråd med de nedenfor beskrevne indgåede politiske aftaler om udvikling af CCS i Danmark. Lovforslaget skal således fremme forskningen og udviklingen for at forberede sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂, som er vigtig for, at geologisk lagring af CO₂ kan ske allerede fra 2025 for at bidrage til realiseringen af Danmarks 70 pct.-målet og derved afbøde klimaforandringerne.

Lovforslaget skal bidrage til at understøtte dele af formålet med klimaloven ved at etablere en særskilt tilladelsesordning for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Klimalovens formål er bl.a., at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990 og blive et klimaneutralt

samfund senest i 2050 med Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader celsius for øje.

FN's klimapanel (herefter IPCC) vurderer f.eks., at fangst og lagring af CO₂ er nødvendig for at kunne opnå Parisaftalens målsætninger. IPCC, Det Internationale Energiagentur og Klimarådet har desuden fastslået, at fangst og lagring af CO₂ er et centralt virkemiddel for at afbøde klimaforandringerne og mindske CO₂ udledninger.

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (herefter GEUS) vurderer, at der er gode muligheder for at lagre CO₂ i den danske undergrund. Lagring af CO₂ i undergrunden kan eksempelvis finde sted i egnede geologiske strukturer herunder reservoirer og formationer i undergrunden som f.eks. sandstensreservoirer. Reservoirerne skal udgøre et lagringskompleks opbygget af f.eks. stratigrafiske eller strukturelle fælder i undergrunden, således at den injicerede CO₂ forbliver i reservoiret i undergrunden. Lagringskomplekset skal omfatte en forsegling af reservoiret og udgøres af en impermeabel formation som f.eks. lersten, der kan hindre CO₂ i at migrere vertikalt imod havbunden. Når der sker geologisk lagring af CO₂ i undergrunden er det principielt den samme teknologi, som der benyttes ved lagring af naturgas i undergrunden.

Der er indgået en række politiske initiativer og aftaler om CO₂-lagring.

Med Nordaftalen, som blev indgået mellem Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti blev det bl.a. besluttet, at afsætte en pulje til støtte for udviklings- og demonstrationsprojekter for CO₂-lagring i Nordsøen. Det skal understøtte udvikling af CO₂-lagring i Nordsøen, da EUDP i december 2021 udmøntede 272 mio. kr. i støtte til at igangsætte forberedelsen af lagring.

Med Principaftalen af den 30. juni 2021, der blev indgået mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet, blev der besluttet en række principper for lagring af CO₂ i Danmark. Principaftalen er den første del af regeringens samlede strategi for fangst, transport og lagring af CO₂ i Danmark. Principaftalen skaber grundlag for sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂ i undergrunden, og at Danmark skal kunne importere og eksportere CO₂. Endelig igangsætter principaftalen en række undersøgelser af nye lagringslokaliteter i Danmark. Samme politiske partier har herefter indgået anden del af den samlede CCS-strategi med en aftale om en køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂ af 14. december 2021.

Initiativerne i Nordsøaftalen, Principaftalen og køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂ udgør tilsammen væsentlige forudsætninger for, at geologisk lagring af CO₂ kan ske allerede fra 2025.

Formålet med lovforslaget er at fremme forskningen og udviklingen for at forberede sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂, som er vigtig for, at geologisk lagring af CO₂ kan ske allerede fra 2025 for at bidrage til realiseringen af Danmarks 70 pct.-målet og derved afbøde klimaforandringerne.

Lovforslaget skal således desuden bidrage til at understøtte dele af formålet med klimaloven, Nordsøaftalen, Principaftalen og Aftale om en køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂, anden del af en samlet CCS-strategi.

Frem mod 2025 forventer Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at der vil være en række jobs forbundet med at forberede fangst- og lagring af CO₂, som rummer store potentialer for at understøtte beskæftigelse i samme lokalområde og inden for samme faggrupper, som olie- og gassektoren.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet finder det vigtigt at fastholde og udnytte brancheviden, da det i høj grad er samme kompetencer, der er brug for i forhold til CCS og CO₂-lagringsprojekter. Det er også baggrunden for, at regeringen har fokus på udvikling af lagring i Nordsøen.

2.1.3. Den foreslåede ordning

For at fremme forskningen og udviklingen af sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂, foreslår Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at der indføres en særskilt tilladelsesprocedure for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling og afprøvning af nye produkter og processer. Dermed vil disse aktiviteter ikke længere være omfattet af det samme regelsæt som øvrig geologisk lagring af CO₂, og der gives mulighed for, at der kan indføres en mindre omfattende tilladelsesprocedure for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling og afprøvning af nye produkter og processer end den der følger af de gældende regler i undergrundsloven for øvrig geologisk lagring af CO₂.

Med den nye tilladelsesordning vil der i højere grad kunne tages højde for de forskelligartede aktiviteters formål, størrelse og karakter, og de betingelser og vilkår, der stilles, vil kunne matche den konkrete aktivitet, der ansøges om tilladelse til.

Selvom disse aktiviteter objektivt set kan synes forbundet med mindre risiko end fuld skala lagringsprojekter, er det Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at denne type af lagring ligeledes bør blive underlagt en formaliseret tilladelses- og miljøvurderingsproces. Påvirkningerne på miljø og natur af forsknings- og udviklingsprojekter adskiller sig ikke nødvendigvis fra fuldskala geologisk lagring. En tilladelsesordning sikrer, at der er foretaget de nødvendige undersøgelser og passende foranstaltninger. Desuden betyder det, at offentligheden får indsigt i projekterne.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at forudsige alle de forskellige typer af aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, der kan komme i fremtiden i takt med, at der opnås ny viden og nye erfaringer. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at den fremtidige regulering om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer kan fastsættes ved bekendtgørelse.

Derudover foreslås der med lovforslaget foretaget en række konsekvensændringer i relevante fællesbestemmelser i undergrundsloven for at sikre, at bestemmelserne om f.eks. teknisk og finansiell kapacitet, naturbeskyttelse m.v., tillige finder anvendelse ved tilladelser, der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x.

Endeligt har den foreslåede ændring af undergrundslovens § 1, stk. 2, den konsekvens, at langt størstedelen af fællesbestemmelserne i undergrundslovens kapitel 7 a - 10, også vil skulle finde anvendelse for den foreslåede nye tilladelsesordning.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil ikke kunne meddele tilladelse efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, der er i strid med havplanen eller i strid med et forslag til havplan eller ændringer af havplanen, der er offentliggjort af erhvervsministeren, jf. § 14, stk. 1, i lov om maritim fysisk planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 400 af den 6. april 2020.

Herudover vil klima-, energi- og forsyningsministeren være bundet af reglerne i lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1161 af 25. november 2019, som omfatter danske havområder, herunder havbund og undergrund, på søterritoriet og i de eksklusive økonomiske zoner. Loven har til formål at fastlægge rammerne for de foranstaltninger, der skal gennemføres for at opnå eller opretholde god miljøtilstand i

havets økosystemer, og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Med hjemmel i loven udstedes havstrategier, der bl.a. indeholder miljømål og indsatsprogrammer. I henhold til lovens § 18 er statslige, regionale og kommunale myndigheder ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af fastsatte miljø-mål og indsatsprogrammer.

Klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse efter regler udstedt i medfør af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x vil endvidere skulle meddeles i overensstemmelse med den bindende vandplanlægning for afgrænsede målsatte vandforekomster – grundvandsforekomster, vandløb, søer, kystvande og territorialvande. Vandplanlægningen er fastlagt i bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, begge udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, jf. lovebekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017, der gennemfører væsentlige dele af vandrammedirektivet i dansk ret, herunder forpligtelsen til at forebygge forringelse i målsatte vandområder. Det følger således af § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer, at myndighederne ikke må træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre forringelse af målsatte overfladevandområder eller grundvandsforekomster.

2.2. Hjemmel til statslig deltagelse i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x

2.2.1. Gældende ret

De gældende regler om geologisk lagring af CO₂ findes i undergrundsloven og i CCS-bekendtgørelsen, der i vidt omfang er indført som led i implementeringen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF om geologisk lagring af kuldioxid med senere ændringer (herefter CCS-direktivet).

Den gældende undergrundslov giver således ikke mulighed for meddelelse af CO₂-tilladelser til staten eller et af staten ejet selskab. Statsdeltagelse i tilladelser er alene en mulighed efter den gældende undergrundslovs § 8, stk. 1. Efter § 8, stk. 1, kan det i en tilladelse efter § 5 til efterforskning og indvinding af et eller flere råstoffer fastsættes, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed.

De foreslåede bestemmelser om statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser skal bl.a. ses i sammenhæng med bestemmelserne i den gældende undergrundslovs § 29 om klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse af direkte og indirekte overdragelser og vilkårene herfor, og bestemmelserne i den gældende undergrundslovs § 29 a om subsidiær hæftelse for afviklingsforpligtelser vil tillige gælde overdragelser, hvor staten er eneindehaver af eller deltager i en tilladelse.

Ved godkendelse af en overdragelse efter § 29, hvor staten er eneindehaver eller deltager i en tilladelse, skal Energistyrelsen sikre, at rettighedshaveren også efter overdragelsen skønnes at have den fornødne tekniske og finansielle kapacitet. Efter § 29 a, stk. 1, hæfter overdrager af en tilladelse subsidiært for udgifter til afvikling af anlæg, der eksisterede på tidspunktet for overdragelsen eller var under opførelse. Den subsidiære hæftelsesforpligtelse kan bl.a. gøres gældende af staten, hvis staten har måttet afholde udgifter til afvikling, jf. § 29 a, stk. 2.

Et krav om, at staten efter en overdragelse hæfter subsidiært for afviklingsforpligtelser, vil derfor ofte ikke give større sikkerhed for afholdelse af eventuelle udgifter til afvikling af anlæg. Hvor dette er tilfældet, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter den gældende undergrundslovs § 29 a, stk. 7, undtage fra kravet om subsidiær hæftelse efter lovens § 29 a, stk. 1.

2.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser

Der opereres allerede i dag med statslig deltagelse i kulbrintetilladelser i Danmark, og det er et effektivt middel til teknisk og økonomisk at få medindflydelse på tilrettelæggelsen af virksomheden.

Statslig deltagelse i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ eller i tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer kan være nødvendig for at sikre, at der vil ske lagring af CO₂ i Danmark. Statslige deltagelse kan således fremme den teknologiske udvikling og drive investeringer i infrastruktur, innovation og tjenesteydelser i relation til geologisk lagring af CO₂.

Statslig deltagelse er endvidere et effektivt middel til teknisk og økonomisk at få medindflydelse på tilrettelæggelsen af virksomheden. Samtidig er det et middel til at opnå, at der i Danmark opbygges den størst mulige statslige viden på området og dermed forøgede muligheder for at sikre, at geologisk lagring af CO₂ sker på den for samfundet mest hensigtsmæssige måde.

Staten bør således dels kunne medvirke til skabelsen af et marked for geologisk lagring af CO₂ og gradvis justere omfanget og karakteren af den statslige deltagelse til markedsforholdene samtidig med, at staten kan optimere det økonomiske afkast af de initiale investeringer.

Herudover kan statslig deltagelse i tilladelserne være et vigtigt led i at sikre det danske samfund en rimelig andel i et eventuelt økonomisk afkast fra anvendelse af undergrunden til CO₂-lagring. Statslig deltagelse skal varetages på en måde, der sikrer den bedst mulige forvaltning af undergrunden og den størst mulige værdiskabelse for det danske samfund.

Det er ikke muligt på forhånd at afgøre, hvilken form for statslig involvering der er mest hensigtsmæssig. Det skyldes, dels at der er tale om et nyt område, hvor det forventes, at der løbende kommer ny viden og nye erfaringer, dels at det må afgøres på baggrund af en konkret vurdering af de til enhver tid gældende markedsforhold m.v., herunder hensynet til statens økonomiske interesser varetages på den mest hensigtsmæssige måde.

2.2.3. Den foreslåede ordning

På den baggrund foreslås det, at der i undergrundsloven indsættes et nyt kapitel 6 c om statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser. Der foreslås en ny bestemmelse, § 23 y, stk. 1, hvorefter tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og tilladelse efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x vil kunne meddeles til staten eller til et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at staten eller et af staten ejet selskab på baggrund af en tilladelse og uden andre deltagere i tilladelsen får mulighed for efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23, og at meddelelse af tilladelse hertil sker uden forudgående udbud.

Derudover vil bestemmelsen medføre, at staten eller et af staten ejet selskab på baggrund af en tilladelse og uden andre deltagere i tilladelsen får mulighed for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer i medfør af regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x.

Tilladelser meddelt staten eller til et af staten ejet selskab vil kunne overdrages helt eller delvist uden forudgående udbudsproces til andre statslige myndigheder, helejede statslige aktieselskaber, offentlige selvejende institutioner, selvstændige offentlige virksomheder og interessentskaber, hvor interessenterne er statsligt kontrollerede enheder. I disse tilfælde, hvor der er tale om en intern, statslig overdragelse, er der således ikke behov for konkurrenceudsættelse. Sker der overdragelse af tilladelser, der er meddelt til

staten eller et af staten ejet selskab til enheder med privat deltagelse, vil det bero på en konkret vurdering bl.a. på baggrund af det konkrete projekt, hvorledes en sådan overdragelse kan ske.

Det foreslås endvidere at indsætte en ny bestemmelse i undergrundslovens § 23 y, stk. 2, hvorefter det i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og tilladelser efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x kan fastsættes, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed.

Forslaget indebærer, at der i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ og tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer vil kunne være flere deltagere, hvoraf staten er en af deltagerne. Statslig indtræden i en tilladelse kan ske originært ved meddelelse af tilladelsen eller senere.

Det foreslås desuden, at der indsættes en ny bestemmelse i undergrundslovens § 23 y, stk. 3, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om vilkår for statslig deltagelse i tilladelser efter den foreslåede § 23 y, stk. 1, og om vilkår for statslig indtræden i tilladelser efter stk. 2.

Nærmere vilkår for statslig deltagelse kan dog også fastsættes i udbudsmateriale, den enkelte tilladelse i medfør af den foreslåede nye § 23 y, stk. 1 eller stk. 2, eller i medfør af regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 y, stk. 3.

De foreslåede bestemmelser om statslig deltagelse er udformet således, at der fremadrettet gives mulighed for forskellige former for statslig deltagelse i såvel tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ som i tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer.

3. Konsekvenser for FN's verdensmål

Lovforslaget vurderes ikke i sig selv at have positive eller negative konsekvenser for FN's verdensmål.

Lovforslaget indeholder bl.a. en bemyndigelse til at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Den foreslåede bemyndigelsen vil således, såfremt bemyndigelsen udnyttes, bidrage til at fremme udviklingen af sikker og miljømæssig forsvarlig lagring af CO₂ i undergrunden. Lovforslaget understøtter dermed, såfremt bemyndigelsen udnyttes, Danmarks grønne omstilling, vejen mod 70 pct. reduktionsmålet i 2030 og målet om klimaneutralitet i 2050.

Dette vurderes at være væsentligt og relevant i forhold til verdensmål 13: Klimainsats, og vurderes at understøtte opfyldelse af delmål 13.2: Tiltag mod klimaforandringer skal integreres i nationale politikker, strategier og planlægning samt opfyldelse af delmål 13.2.1, der skal bidrage til at fremme udviklingen mod et klimaneutralt samfund.

Lovforslagets øvrige elementer indeholder ikke konsekvenser for FN's verdensmål.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil ikke i sig selv vil have økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Med lovforslaget foreslås bl.a., at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Omfanget af de økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenserne for det offentlige af den foreslåede bemyndigelse vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse. Det skønnes, at den foreslåede tilladelsesordning kan medføre en ansøgning hvert andet år (dvs. i gennemsnit ca. 0,5 ansøgning om året), hvilket alene vil medføre et begrænset behov for administration og tilsyn grundet det forventede lave antal ansøgninger.

Det foreslås derudover med lovforslaget, at der tilvejebringes mulighed for statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser. Den foreslåede ændring vurderes heller ikke i sig selv at medføre offentlige økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser.

Såfremt der træffes politisk beslutning om statslig deltagelse i en CO₂-lagringstilladelse efter § 23 eller den foreslåede nye § 23 x, kan det afhængigt af den konkrete model indebære offentlige økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser.

De foreslåede ændringer forventes ikke at have øvrige administrative og IT-relaterede omstillings- eller driftskonsekvenser, og der vil ikke være behov for IT-mæssig udvikling eller ændring af eksisterende systemer.

Lovforslaget forventes herudover heller ikke at have implementeringskonsekvenser for det offentlige, herunder for kommuner og regioner.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning er ikke relevant for lovforslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vil ikke i sig selv have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Med lovforslaget foreslås bl.a., at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Omfanget af de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse samt de konkrete projekter, der ansøges om tilladelse til. Det vurderes, at en ansøger til en tilladelse om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer vil skulle afholde visse administrative omkostninger. De administrative omkostninger vil relatere sig til udarbejdelse af ansøgningsmateriale i forbindelse med en ansøgning om tilladelse, samt opfølgning f.eks. i forhold til vilkår fastsat i tilladelsen m.v.

Med den foreslåede nye § 23 x, stk. 3, gives der mulighed for, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at ansøgere skal betale et engangsgebyr ved ansøgning om tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Beløbet kan såfremt bemyndigelse udnyttes fastsættes ved en ændring af bekendtgørelse nr. 419 af 2. juni 2005 om betaling af gebyrer i forbindelse med visse tilladelser efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund (gebyrbekendtgørelsen). Såfremt bemyndigelsen udnyttes er det en forudsætning, at gebyret står i rimeligt forhold til de administrative omkostninger.

Herudover giver den foreslåede ændring af § 25, stk. 3, mulighed for, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at rettighedshavere af tilladelser i henhold til regler udstedt i medfør af den foreslåede nye § 23 x skal betale udgifter ved myndighedernes sagsbehandling af det løbende

myndighedstilsyn, m.v. Det forudsætter, at der vil blive foretaget en ændring af bekendtgørelse nr. 661 af 1. juni 2018 om refusion af udgifter ved myndighedernes sagsbehandling i forbindelse med kulbrinte aktiviteter m.v. (refusionsbekendtgørelsen), således at den udvides til at også omfatte geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Derudover foreslås med den nye § 23 y, at der tilvejebringes mulighed for statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser. Det skønnes, såfremt muligheden udnyttes, at kunne medføre, at erhvervslivets økonomiske risiko ved at deltage i tilladelserne reduceres samtidig med at erhvervslivets forventede nettoindtjening ved at deltage i tilladelserne reduceres. Nettoeffekten for erhvervslivet ved statslig deltagelse i tilladelserne er vanskeligt at opgøre, og vil bl.a. afhænge af den konkrete model for statslig deltagelse.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vil ikke i sig selv vil have klimamæssige konsekvenser.

Med lovforslaget foreslås bl.a., at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Såfremt bemyndigelsen udmøntes vurderes en bekendtgørelsen, såfremt der meddeles tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, herefter at have en begrænset positiv klimaeffekt i form af reducerede CO₂ udledninger til atmosfæren forbundet med injektion og geologisk lagring af CO₂ i undergrunden henholdsvis nationalt og globalt. Klimaeffekten vil være en mindskelse af udledningen af CO₂ til atmosfæren på op til 100.000 kilotons pr. projekt.

7.1. Nationale konsekvenser

Ved vurderingen af de klimamæssige konsekvenser, vurderes effekten på de nationale udledninger at ville ske som en mulig reduktion af de nationale udledninger forbundet med injektion og geologisk lagring af CO₂, som vil have positive nationale klimamæssige konsekvenser. Den positive klimaeffekt og indvirkning på klimaet anses for at være en vigtig del i reduktionen af CO₂-udledningen og dermed indfrielsen af de klimapolitiske mål og klimaaftalen for energi og industri 2020. Effekten vurderes dog begrænset for de konkrete projekter, da mængden af CO₂ lagret i undergrunden ved aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke overstiger lagring af 100 kilotons CO₂ pr. projekt.

7.2. Globale konsekvenser—Bekendtgørelsen vurderes, såfremt der meddeles tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, herefter at kunne have begrænset positiv global klimaeffekt.

Lovforslagets øvrige elementer har ikke klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget vil ikke i sig selv have positive eller negative konsekvenser for miljø eller natur.

Den foreslåede bemyndigelse indebærer, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Hvis ministeren vælger at udnytte bemyndigelsen, vil det medføre, at der efter bekendtgørelsen kan meddeles tilladelse til aktiviteter, der kan have miljø- og naturmæssige konsekvenser i de berørte områder.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 21. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (miljøvurderingsdirektivet) indeholder bl.a. krav om, at planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet, underkastes en miljøvurdering, inden de vedtages eller udstedes. Generel lovgivning kan være omfattet af direktivets planbegreb og dermed, såfremt direktivets øvrige betingelser er opfyldt, kravet om forudgående miljøvurdering. I den forbindelse bemærkes, at lovforslaget ikke er omfattet af kravet om strategisk miljøvurdering, da den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse ikke i sig selv fastsætter bindende regler. Den udmøntende bekendtgørelse vil i nødvendigt omfang blive miljøvurderet.

Det følger endvidere af habitatdirektivets § 6, stk. 3, at planer og programmer, der kan medføre væsentlige påvirkninger på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder, skal underkastes en konsekvensvurdering. Der vil derfor, hvis ministeren vælger at udmønte bemyndigelsen i en bekendtgørelse, i nødvendigt omfang, skulle foretages en væsentlighedsvurdering ift. kravene i habitatdirektivet. Hvis denne viser, at planen (bekendtgørelsen) kan medføre væsentlige påvirkninger, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering af planen, før bekendtgørelsen kan udstedes.

Hvis planen eller programmet (bekendtgørelsen) forventes at få væsentlige påvirkninger på miljøet i et andet land, skal der også foretages en høring af de berørte lande, jf. konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (Espoo-konventionen).

Dertil kommer, at de konkrete projekter skal vurderes efter kravene i naturbeskyttelsesdirektiverne, (habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet), som på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets områder er gennemført i bl.a. undergrundsloven og offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen. Herunder skal også artsbeskyttelsesreglerne sikres iagttaget og overholdt. Projekterne skal ikke kun vurderes isoleret set ved habitatvurdering men også ses sammen med andre projekter, der påvirker det pågældende område (kumulative miljøpåvirkninger). Det bemærkes, at en tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer skal ses i samspil med andre godkendelsesbestemmelser i undergrundsloven. For eksempel, vil en dybdeboring kræve en godkendelse efter undergrundslovens § 28, stk. 1. Dybdeboringer er omfattet af bilag 2, nr. 2 d, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2011/92 af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet). VVM direktivet er i dansk ret hovedsageligt gennemført ved lov om miljøvurdering af planer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 973 af 25. juni 2020 (miljøvurderingsloven) med senere ændringer. Hvis der skal foretages en dybdeboring, skal projektet i første omgang screenes, og hvis projektet kan forventes at få væsentlige konsekvenser for miljøet, skal der efter reglerne i miljøvurderingsloven gennemføres en miljøvurdering før projektet kan godkendes.

Endvidere bemærkes, at hvis den geologiske lagring af CO₂ foretages i eksisterende olie- og gasanlæg, og aktiviteten udgør en væsentlig ændring ift. den godkendelse som olie-gas anlægget (indvindingsvirksomheden) har efter undergrundslovens § 10, stk. 2, jf. undergrundslovens § 10, stk. 3, så skal ændringen vurderes efter miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 13 a), hvilket kan medføre at ændringen i første omgang skal screenes, og hvis projektet kan forventes at få væsentlige konsekvenser for miljøet, skal der efter reglerne i miljøvurderingsloven gennemføres en miljøvurdering før projektet kan godkendes.

Miljøpåvirkningerne af den konkrete CO₂-lagringsaktivitet kan bl.a. stamme fra geofysiske og geotekniske undersøgelser i området såsom f.eks. seismiske undersøgelser, etablering af anlæg samt fra øget trafik i form af øget skibstrafik, skibstransport af CO₂, helikopteraktivitet o. lign. Disse aktiviteter vil kunne have miljø- og naturmæssige konsekvenser i form af øget undervandsstøj og påvirkning af havbunden, ligesom der vil kunne forekomme udledninger i forbindelse med etablering af brønde. Hvis den geologiske lagring af CO₂ foretages i eksisterende olie- og gasanlæg, vil der kunne forekomme reduceret miljøpåvirkning. Afhængig af den konkrete aktivitet vil miljøpåvirkningerne kunne være enten lokale eller have mere langtrækkende påvirkninger. Det kan ikke udelukkes, at nogle aktiviteter, særligt aktiviteter offshore, kan have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, f.eks. ift. undervandsstøj ved f.eks. geofysiske undersøgelser. Såfremt der ved konkrete aktiviteter kan være grænseoverskridende miljøpåvirkninger, skal aktiviteten behandles efter reglerne om grænseoverskridende miljøpåvirkninger, jf. konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (Espoo-konventionen) og i givet fald miljøvurderingsloven, jf. ovenfor. Ved etablering af anlæg på land kan miljøpåvirkningerne ydermere stamme fra etablering af anlæg og injektionsboringer såfremt eksisterende anlæg ikke benyttes, øget trafik i form af øget lastvogns- og/eller togtransport samt rørledningstransport af CO₂ o. lign.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er miljømyndighed på havet for så vidt angår CO₂-lagringsprojekter.

Det bemærkes, at det er Miljøstyrelsen eller kommunerne, afhængig af hvem der er bygherre, der er ansvarlig miljømyndighed for konkrete CO₂-lagringsprojekter på land, herunder vurdering ift. naturbeskyttelsesdirektiverne og givet fald miljøvurderingsloven, jf. ovenfor.

Lovforslagets øvrige elementer har ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder EU-retlige aspekter, da geologisk lagring af CO₂ er reguleret i CCS-direktivet.

Det er op til hver enkelt medlemsstat at beslutte, om man vil tillade geologisk lagring af CO₂, jf. CCS-direktivets betragtning nr. 19 og artikel 4, stk. 1.

CCS-direktivet finder anvendelse på geologisk lagring af CO₂ med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Ved den danske implementering af CCS-direktivet i undergrundsloven og CCS-bekendtgørelsen valgte Danmark ikke at sondre mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og øvrig geologisk lagring af CO₂.

Med lovforslaget foreslås, at Danmark indfører en tilsvarende sondring i undergrundsloven, som den der fremgår af CCS-direktivet.

Lovforslaget indeholder således elementer, der ændrer på den danske implementering af CCS-direktivet.

Lovforslaget indeholder ikke i øvrigt EU-retlige elementer.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag vedrørende geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer har været i høring i perioden

fra den 1. november til den 30. november 2021. Supplerende har et udkast til lovforslag vedrørende statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser været i høring i perioden fra den 10. december 2021 til den 10. januar 2022. Begge lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Aalborg Portland A/S, Advokatrådet – Advokatsamfundet, Ankenævnet på Energiområdet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Biofos A/S, CO-industri, Concito, Dana Petroleum Denmark B. V., Danish Cable Protection Committee, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Danske Rejerier, Dansk Sportsdykker Forbund, Danmarks Sportsfiskerforbund, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi (Aarhus Universitet), Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Affaldsforening, Dansk Biogas, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Shell/DCC Energi, Danske Maritime, Danske Regioner, Dansk Industri, Danoil, Debra – Energibranchen, De frie Energiselskaber, Dong Oil Pipe, Drivkraft Danmark, Energiklagenævnet, Energinet, Evida, E.ON Danmark A/S, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Forsyningstilsynet, Forsvarskommandoen, Forsvarsministeriet, Friluftsrådet, FSR danske revisorer, Geodatastyrelsen, Greenpeace, Grønlands Selvstyre, HOFOR A/S, Indenrigs- og Boligministeriet, INEOS E&P (Petroleum) Denmark ApS, INEOS E&P (Norge) Petroleum DK AS, In-forse, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Justitsministeriet, KL (Kommunernes Landsforening), Kulturministeriet, Kystdirektoratet, Landsforeningen Levende Hav, Landbrug & Fødevarer, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Miljø- og Fødevarerklagenævnet, Naturstyrelsen, NEAS Energy A/S, NGF Nature Energy, NOAH Energi og Klima, Nogat B. V., Nordsøfonden, Nordstream AG, Nordstream 2 AG, Noreco Olie- og Gasudvinding Danmark B. V., Offshore Center Danmark, Offshoreenergy.dk, Olie Gas Danmark, ONE-Dyas Denmark ApS, Petrogas E&P UK Limited, Rambøll, Reel Energi Oplysning, Sikkerhedsstyrelsen, Skatteministeriet, Slots- og Kulturstyrelsen, Statsministeriet, Swedegas, Søfartsstyrelsen, TotalEnergies, Transportministeriet, Udenrigsministeriet, Verdens Skove, Wintershall Noordzee B. V., Wintershall DEA International GmbH, WWF og Ørsted.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser /mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vil ikke i sig selv have økonomiske konsekvenser for det offentlige. For så vidt angår den foreslåede bemyndigelse til at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO ₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, vil omfanget af de økonomiske konsekvenser afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse.

		Såfremt der træffes politisk beslutning om statslig deltagelse i en CO ₂ -lagringstilladelse efter § 23 eller den foreslåede nye § 23 x, kan det afhængigt af den konkrete model indebære offentlige økonomiske konsekvenser.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vil ikke i sig selv have implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner. Det skønnes, at den foreslåede tilladelsesordning, såfremt den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse udmøntes alene vil medføre et begrænset behov for administration og tilsyn grundet det forventede lave antal ansøgninger (i gennemsnit ca. 0,5 ansøgning om året). Såfremt der træffes politisk beslutning om statslig deltagelse i en CO₂-lagringstilladelse efter § 23 eller den foreslåede nye § 23 x, kan det afhængigt af den konkrete model indebære offentlige implementeringskonsekvenser.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget vil ikke i sig selv have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Det skønnes, såfremt muligheden for statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser udnyttes, at kunne medføre, at erhvervslivets økonomiske risiko ved at deltage i tilladelserne reduceres Nettoeffekten for erhvervslivet ved statslig deltagelse i tilladelserne er vanskeligt at opgøre, og vil bl.a. afhænge af den konkrete model for statslig deltagelse.	Lovforslaget vil ikke i sig selv have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Omfanget af de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet ved den foreslåede nye tilladelsesordning vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse samt de konkrete projekter der ansøges om tilladelse til. Det skønnes, såfremt muligheden for statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser udnyttes, at kunne medføre, erhvervslivets forventede netto-

		indtjening ved at deltage i tilladelserne reduceres. Nettoeffekten for erhvervslivet ved statslig deltagelse i tilladelserne er vanskeligt at opgøre, og vil bl.a. afhænge af den konkrete model for statslig deltagelse.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Lovforslaget vil ikke i sig selv vil have administrative konsekvenser for erhvervslivet. Omfanget af de administrative konsekvenser for erhvervslivet ved den foreslåede tilladelsesordning vil afhænge af, hvordan de nærmere regler udformes i en bekendtgørelse samt de konkrete projekter der ansøges om tilladelse til. De evt. administrative konsekvenser for erhvervslivet ved statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser vil afhænge af den konkrete udformning af CO₂-lagringstilladelsen, hvori der indgår statslig deltagelse.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, der ikke i sig selv vil have klimamæssige konsekvenser. Såfremt bemyndigelsen udnyttes vurderes bekendtgørelsen at have en begrænset positiv klimaeffekt i for af reducerede CO₂ udledninger til atmosfæren forbundet med injektion og geologisk lagring af CO₂ i undergrunden henholdsvis globalt og nationale.	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Lovforslaget indeholder en bemyndigelse, som ikke i sig selv vil have negative konsekvenser for miljø og natur. Hvis bemyndigelsen udnyttes vil

		dette medføre, at der efter bekendtgørelsen kan meddeles tilladelse til aktiviteter, der kan have miljø- og naturmæssige konsekvenser.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder elementer, der ændrer på den danske implementering af dele af direktiv 2009/31 (CCS-direktivet).	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Undergrundslovens anvendelsesområde følger af lovens § 1, stk. 2.

Det fremgår undergrundslovens § 1, stk. 2, nr. 2, at loven bl.a. finder anvendelse på anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer.

Reglerne i undergrundsloven om anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer fremgår bl.a. af lovens kapitel 6 om anden anvendelse.

Undergrundslovens kapitel 6 om anden anvendelse kan f.eks. finde anvendelse på lagring af naturgas i hulrum i salthorste eller porøse sandstenslag, underjordiske vandkraftanlæg m.v. Den gældende § 1, stk. 2, nr. 2, tager højde for, at visse geologiske formationer i den danske undergrund vil kunne udnyttes til andre formål end indvinding af råstoffer, herunder energiråstoffer. Det er ikke altid muligt på forhånd at angive, hvad undergrunden vil kunne anvendes til, og opremsningen af anvendelsesmuligheder i den gældende § 1, stk. 2, nr. 2, er derfor ikke udtømmende. Der kan således heller ikke opstilles generelle vilkår for anden anvendelse af undergrunden. Der er i medfør af undergrundslovens § 23 i årenes løb meddelt tilladelse til bl.a. forundersøgelser med henblik på anlæg af hulrum (kaverner) i salthorste til oplagring af trykluft til brug for luftmagasinkraftværk og til lagring af naturgas i et sandstenslag i en geologisk struktur i undergrunden ved Stenlille på Sjælland. Disse tilladelser er meddelt på grundlag af den rådighed, som staten har over råstoffer i undergrunden. Bestemmelsen omfatter imidlertid ikke sædvanlig nedgravede tankanlæg til oplagring af olie o. lign., nedsivningsanlæg af gængse jordvarmeanlæg samt øvrige typer af anlæg, hvortil de øverste jordlag udnyttes.

Undergrundslovens kapitel 6 a indeholder alene særlige bestemmelser om geologisk lagring og rørført transport af CO₂.

Det følger af den foreslåede nyaffattelse af § 1, stk. 2, nr. 2, at undergrundsloven finder anvendelse på lagring i undergrunden af CO₂ på 100 kilotons eller derofter, lagring i undergrunden af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer,

anden lagring end lagring af CO₂ i undergrunden, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer.

Den foreslåede nyaffattelse af undergrundslovens § 1, stk. 2, nr. 2 vil medføre, at lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke længere vil være omfattet af § 1, stk. 2, nr. 2.

Den foreslåede nyaffattelse af § 1, stk. 2, nr. 2, skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye § 1, stk. 2, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, hvorefter lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, fremadrettet foreslås omfattet.

Den foreslåede nyaffattelse af § 1, stk. 2, nr. 2 og den foreslåede indsættelse af en ny § 1, stk. 2, nr. 3, vil således ikke medføre en ændring af undergrundslovens anvendelsesområde, men foreslås for at indføre en tilsvarende sondring i undergrundsloven mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, og øvrig geologisk lagring af CO₂, som den der følger af CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gældende ret med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, der med den foreslåede nye § 1, stk. 2, nr. 3, jf. lovforslaget § 1, nr. 2, ikke længere vil være omfattet af lovens § 1, stk. 2, nr. 2, men af den foreslåede nye § 1, stk. 2, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 2

Det fremgår af undergrundslovens § 1, stk. 2, nr. 2, at loven bl.a. finder anvendelse på anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer.

Undergrundsloven indeholder ikke i dag særskilte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer er omfattet af samme regelsæt som gælder for øvrig geologisk lagring af CO₂.

De gældende regler om geologisk lagring af CO₂ i den danske undergrund fremgår særligt af undergrundslovens kapitel 6 om anden anvendelse og kapitel 6 a om særlige bestemmelser om geologisk lagring og rørført transport af CO₂ samt af CCS-bekendtgørelsen. Både de nævnte kapitler i undergrundsloven og CCS-bekendtgørelsen gennemfører i vidt omfang dele af CCS-direktivet.

Det følger af den foreslåede nye § 1, stk. 2, nr. 3, at undergrundsloven vil finde anvendelse på lagring i undergrunden af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Den foreslåede indsættelse af en ny § 1, stk. 2, nr. 3, i undergrundsloven skal ses i sammenhæng med den foreslåede ændring af § 1, stk. 2, nr. 2, jf. lovforslaget forslag i § 1, nr. 1.

Den foreslåede nye § 1, stk. 2, nr. 3 og den foreslåede nyaffattelse af § 1, stk. 2, nr. 2, i undergrundsloven, vil medføre, at lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke længere vil være omfattet af § 1, stk. 2, nr. 2, men i stedet af den nye § 1 stk. 2, nr. 3.

Den foreslåede nyaffattelse af § 1, stk. 2, nr. 2 og den foreslåede indsættelse af en ny § 1, stk. 2, nr. 3, vil således ikke medføre en ændring af undergrundslovens anvendelsesområde, men foreslås for at indføre en tilsvarende sontring i undergrundsloven mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, og øvrig geologisk lagring af CO₂, som den der følger af CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

Til nr. 3

Det fremgår af undergrundslovens § 2, 3. pkt., at virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 2 og 3, kun kan finde sted efter tilladelse meddelt af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Det følger af den foreslåede ændring af § 2, 3. *pkt.*, i undergrundsloven, at henvisningen i denne bestemmelse til nr. 2 og 3 ændres til en henvisning til nr. 2-4.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede nyaffattelse af § 1, stk. 2, nr. 2 og den foreslåede nye § 1, stk. 2, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, der indfører en sontring mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer og øvrig geologisk lagring af CO₂ i lovens anvendelsesområde.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 2, 3. pkt., vil medføre, at aktiviteter om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, fortsat vil kræve tilladelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 4

Det fremgår af undergrundslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren kan meddele tilladelse for et tidsrum af indtil 3 år til at foretage bestemte typer af forundersøgelser med henblik på efterforskning og indvinding af de af loven omfattede råstoffer eller med henblik på anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding. Af 2. pkt. fremgår, at tilladelsen skal angive de områder, den omfatter.

Af undergrundslovens § 24 g, stk. 1, 1. pkt., fremgår, at klima-, energi- og forsyningsministeren efter ansøgning fra en rettighedshaver kan godkende, at en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding opdeles i to eller flere tilladelser omfattende områder inden for den oprindelige tilladelses areal. Af 2. pkt. fremgår, at tilladelsens vilkår og betingelser vil være gældende for de enkelte områder efter opdelingen.

Det fremgår yderligere af § 24 g, stk. 2, at opdeling af området for en tilladelse, jf. stk. 1, ikke må føre til deling af en forekomst eller til deling af en geologisk struktur, der kan benyttes eller benyttes til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer, hvis opdelingen vanskeliggør en hensigtsmæssig udnyttelse af den pågældende forekomst eller en hensigtsmæssig anvendelse af den pågældende geologiske struktur.

Det følger af de foreslåede ændringer af § 3, *stk. 1, 1. pkt.* og § 24 g, *stk. 1, 1. pkt.*, i undergrundsloven, at "anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding" ændres til "lagring af CO₂ på 100 kilotons eller derover, lagring af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling

eller afprøvning af nye produkter og processer, anden lagring end lagring af CO₂, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer”.

De foreslåede ændringer af § 3, stk. 1, 1. pkt. og § 24 g, stk. 1, 1. pkt., vil medføre, at § 3, stk. 1 og § 24 g, stk. 1 og 2, ikke længere finder anvendelse for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Til nr. 5

Ifølge den gældende undergrundslov er lovens bestemmelser om anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer indeholdt i kapitel 6.

Det foreslås, at *overskriften til kapitel 6 ændres til Særlige bestemmelser om lagring af CO₂ på 100 kilotons eller derover, lagring af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, anden lagring end lagring af CO₂, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer.*

Den foreslåede ændring af kapiteloverskriften skal ses i sammenhæng med lovforslagets forslag om ændring af § 23, stk. 1, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 6, hvori det foreslås, at kapitel 6 ikke længere finder anvendelse for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Den foreslåede ændring er således en konsekvens af den foreslåede ændring af § 23, stk. 1, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 6.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 6

Det fremgår af undergrundslovens § 23, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren for en nærmere bestemt del af undergrunden på nærmere fastsatte vilkår kan meddele tilladelse med eneret til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding. Af 2. pkt. fremgår, at tilladelse til efterforskning kan meddeles for et tidsrum af indtil 6 år, der kan forlænges med henblik på efterforskning med indtil 2 år ad gangen, såfremt der foreligger særlige omstændigheder. Den samlede efterforskningsperiode kan dog, jf. 3. pkt., kun undtagelsesvis overstige 10 år.

Det følger af den foreslåede ændring af § 23, *stk. 1, 1. pkt.*, i undergrundsloven, at der efter ”indvinding” indsættes ”med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer”.

Den foreslåede ændring vil medføre, at geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke længere vil være omfattet af undergrundslovens kapitel 6.

Med den foreslåede ændring indføres en tilsvarende sontring i undergrundsloven mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, og øvrig geologisk lagring af CO₂, som den der følger af CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Det fremgår af undergrundslovens § 23 d, stk. 1, at efterforskning og lagring eller anden anvendelse af undergrunden skal finde sted på en forsvarlig og hensigtsmæssig måde.

Det fremgår yderligere af stk. 2, at der inden efterforskning og lagring eller anden anvendelse af undergrunden og dertil sigtende foranstaltninger iværksættes, skal en plan for denne virksomhed, herunder driftens tilrettelæggelse og anlæggene hertil, samt en plan for udbedrende foranstaltninger i tilfælde af udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder, som indebærer risiko for udsivning fra et lagringskompleks, godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Af stk. 3 fremgår, at rettighedshaveren til en tilladelse efter § 23 skal meddele planlagte ændringer i driften af virksomheden til klima-, energi- og forsyningsministeren. Ministeren udsteder om nødvendigt en ny eller opdateret tilladelse.

Det fremgår endvidere af stk. 4, at væsentlige ændringer og tilføjelser til planen for virksomheden, jf. stk. 2, skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, inden disse iværksættes. Ministeren udsteder en ny eller opdateret tilladelse.

I henhold til stk. 5 kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte vilkår i forbindelse med godkendelser og tilladelser efter stk. 2-4.

Ifølge stk. 6 kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om planer, jf. stk. 2, for lagring eller anden anvendelse af undergrunden.

Det følger af den foreslåede ændring af § 23 d, stk. 1, i undergrundsloven, at der efter ”anden anvendelse af undergrunden” indsættes ”efter § 23”.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye kapiteloverskrift til kapitel 6 og den foreslåede ændring af § 23, stk. 1, 1. pk., jf. lovforslaget § 1, nr. 5 og 6, hvorefter geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke længere er omfattet af kapitel 6.

Den foreslåede ændring af § 23 d, stk. 1 foretages for at præcisere, at det alene vil være tilladelser udstedt i medfør af undergrundslovens § 23, der er omfattet af bestemmelserne § i § 23 d, stk. 1-6.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 5 og 6.

Til nr. 8

Ifølge den gældende undergrundslov finder de særlige bestemmelser i lovens kapitel 6 a anvendelse på geologisk lagring og rørført transport af CO₂ (kuldioxid).

Det foreslås, at *overskriften til kapitel 6 a* ændres til *Særlige bestemmelser om lagring af CO₂ og rørført transport heraf med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.*

Den foreslåede ændring af kapiteloverskriften skal ses i sammenhæng med lovforslagets forslag om indsættelse af et nyt stykke 1 i § 23 e, jf. lovforslaget i § 1, nr. 9, hvori det foreslås, at kapitel 6 a ikke længere finder anvendelse for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Den foreslåede ændring er således en konsekvens af den foreslåede nye § 23 e, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 9.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 9.

Til nr. 9

Undergrundslovens § 23 e indeholder en række definitioner af forskellige begreber, som anvendes i lovens kapitel 6 a om særlige bestemmelser om geologisk lagring af CO₂ og rørført transport af CO₂.

Det følger af den foreslåede nye § 23 e, stk. 1, i undergrundsloven, at kapitel 6 a ikke finder anvendelse på geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Den foreslåede ændring vil medføre, geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, ikke længere vil være omfattet af undergrundslovens kapitel 6 a.

Med den foreslåede nye bestemmelse indføres en tilsvarende sondring i undergrundsloven mellem lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, og øvrig geologisk lagring af CO₂, som den der følger af CCS-direktivets artikel 2, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Undergrundsloven indeholder i dag ikke særskilte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer er omfattet af samme regelsæt som gælder for øvrig geologisk lagring af CO₂.

De gældende regler om geologisk lagring af CO₂ i den danske undergrund fremgår særligt af undergrundslovens kapitel 6 om anden anvendelse og kapitel 6 a om særlige bestemmelser om geologisk lagring og rørført transport af CO₂, samt af CCS-bekendtgørelsen. Både de nævnte kapitler i undergrundsloven og CCS-bekendtgørelsen gennemfører dele af CCS-direktivet.

Der er således ikke i dag i de gældende regler om geologisk lagring af CO₂ sondret mellem geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer og øvrig geologisk lagring af CO₂.

Derudover er der ikke i dag mulighed for, at staten eller et af staten ejet selskab kan meddeles eller indtræde i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 eller i tilladelser der meddeles efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x.

Det foreslås med lovforslaget, at der indsættes et nyt *kapitel 6 b* med overskriften ”Særlige bestemmelser om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer”.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, herunder om følgende: hvilke områder der kan meddeles tilladelse i, ansøgning om tilladelser, herunder krav til oplysninger i ansøgning, meddelelse af tilladelse,

herunder vilkår for tilladelsen, offentliggørelse af oplysninger om meddelte tilladelser, herunder projektskrivelse og om CO₂-lagringlokalitet, revurdering, ajourføring og tilbagekaldelse af tilladelse.

Det foreslåede nye kapitel 6 b og den foreslåede nye § 23 x, stk. 1, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Dermed gives mulighed for en mindre omfattende procedure for meddelelse af tilladelser til disse forskning-, udviklings- og afprøvningsprojekter, end den der bl.a. følger af undergrundslovens kapitel 6 og 6 a for øvrig geologisk lagring af CO₂. Derudover vil de betingelser og vilkår der vil kunne stilles til forskellige aktiviteter i højere grad svare til aktiviteternes formål, størrelse og karakter.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, *nr. 1*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvilke områder der kan meddeles tilladelse i.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at de konkrete områder, i hvilke der kan meddeles tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, fastsættes ved bekendtgørelse. Bestemmelsen tilvejebringer mulighed for, at områderne konkret fastsættes og over tid vil kunne tilpasses bl.a. på baggrund af nyeste tilgængelige viden og erfaringer med geologisk lagring af CO₂.

Bemyndigelsen medfører, at ministeren kan beslutte, om området skal omfatte f.eks. hele Danmark, landområdet, havområdet eller alene dele heraf og eller en kombination heraf, dog undtagen Grønland og Færøerne, da undergrundsloven ikke gælder her, jf. undergrundslovens § 43.

Det forventes, at området i bekendtgørelsen vil blive angivet ved geografiske koordinater.

Den foreslåede nye § 23 x, stk. 1, *nr. 1*, skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye § 23 x, stk. 2, hvori det foreslås, at klima-, energi- og forsyningsministeren for et af Folketingets nedsat udvalg, før udstedelse af regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, forelægger hvilke områder der agtes at kunne meddeles tilladelse i, jf. nedenfor i lovforslagets specielle bemærkninger til den foreslåede nye § 23 x, stk. 2.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, *nr. 2*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om ansøgning om tilladelse, herunder krav til oplysninger i ansøgning.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ministeren kan fastsætte regler om ansøgning om tilladelse, herunder stille krav til hvilke oplysninger en ansøgning om tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer som minimum skal indeholde.

Der forventes bl.a. fastsat regler, der stiller krav om, at en ansøgning indeholder alle oplysninger, som er nødvendige for at kunne foretage vurderinger, der er krævet i henhold til undergrundsloven og lovgivningen i øvrigt. Sådanne oplysninger vil bl.a. kunne omfatte beskrivelse af den ansøgte aktivitet, herunder den samlede mængde CO₂ der injiceres og lagres, oplysninger om ansøgers tekniske og finansielle kapacitet m.v. Der forventes endvidere bl.a. fastsat regler, der stiller krav om, at ansøgningen omfatter alle oplysninger, der vurderes nødvendige i forhold til den konkrete aktivitet.

Der vil også kunne fastsættes regler om krav til ansøgningens format og indlevering m.v.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, *nr. 3*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om meddelelse af tilladelse, herunder vilkår for tilladelsen.

Den nye bestemmelse medfører, at der ved bekendtgørelse vil kunne fastsættes regler om fastsættelse af vilkår i de enkelte tilladelser.

Det forventes, at der i bekendtgørelsen vil blive fastsat regler, der giver mulighed for at fastsætte vilkår, der er tilpasset den aktivitet, der ansøges om tilladelse til, alt efter aktiviteternes formål, størrelse og karakter. Det indebærer, at de vilkår, der på baggrund af de i medfør af bestemmelsen fastsatte regler, stilles i den enkelte tilladelse, kan variere afhængig af de enkelte aktiviteter som tilladelsen omfatter.

Det forventes endvidere, at der i bekendtgørelsen vil blive fastsat en bestemmelse om, at en tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, kun kan meddeles for en periode på maks. 2 år.

Den foreslåede nye bestemmelse vil derudover bl.a. medføre, at ministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om vilkår om varigheden af en konkret tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.

Det forventes endvidere, at der bl.a. i bekendtgørelsen vil blive fastsat regler om fastsættelse af vilkår om f.eks. overvågning, overholdelse af miljø- og sikkerhedskrav, rapportering, drift og lukning af CO₂-lagringslokalitet, afvikling, efterbehandlingsplan, ansvarsoverdragelse, og kontrol.

Ministeren vil f.eks. ved bekendtgørelse kunne fastsætte regler om fastsættelse af vilkår om overvågning, som vil indebære, at der i konkrete tilladelser vil kunne fastsættes vilkår om f.eks. opstilling af et program for overvågning af CO₂-lagringslokaliteten, af injektionsanlæggene og lagringskomplekset, inden injektion af CO₂ påbegyndes, herunder f.eks. vilkår om, hvad programmet for overvågning skal indeholde, og hvordan det skal kontrolleres og indrapporteres.

I forhold til drift og lukning af CO₂-lagringslokalitet, afvikling og efterbehandlingsplanen vil ministeren f.eks. kunne fastsætte regler om fastsættelse af vilkår. Det vil indebære, at der i konkrete tilladelser, afhængig af den aktivitet der meddeles tilladelse til, vil kunne fastsættes vilkår om f.eks. betingelser for lukning af CO₂-lagringslokalitet. Der vil herudover f.eks. kunne fastsætte vilkår om afvikling og indholdet af efterbehandlingsplanen, herunder om udarbejdelse og overholdelse af efterbehandlingsplan for perioden efter lukning af CO₂-lagringslokaliteten m.v.

Ministeren vil derudover f.eks. kunne fastsætte regler om fastsættelse af vilkår i tilladelser om rapportering, ansvarsoverdragelse og kontrol. Det forventes fastsat regler, som vil indebære, at der i den konkrete tilladelse f.eks. vil kunne fastsætte vilkår om rapportering om aktivitetens forløb, resultater og evaluering til brug for evt. offentliggørelse, overdragelse af ansvar for CO₂-lagringslokaliteter og om, hvilken dokumentation der skal foreligge, før eventuel ansvarsoverdragelse kan anses for at have fundet sted m.v., og om kontrol af bl.a. de her i bemærkningerne tidligere beskrevne vilkår.

Det forventes derudover, at der vil blive fastsat vilkår i de konkrete tilladelser i henhold til de relevante fællesbestemmelser i undergrundslovens kapitel 7 a - 10.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, nr. 4, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse af oplysninger om meddelte tilladelser, herunder projektbeskrivelse og CO₂-lagringslokalitet.

Den nye bestemmelse indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om, at det i konkrete tilladelser fastsættes, at oplysningerne vil kunne bruges i forbindelse med tilladelsesprocedurer og godkendelse af aktiviteter, således at overblikket over de samlede oplysninger kan bidrage til at vurdere, hvorvidt de ansøgte aktiviteter vil kunne påvirke eller vil kunne påvirkes af de aktiviteter, der allerede er meddelt tilladelse til.

Det bemærkes, at en evt. offentliggørelse vil skulle ske i overensstemmelse med reglerne i forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændringer og miljøoplysningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 980 af 16. august 2017.

Det foreslås med den nye § 23 x, stk. 1, *nr. 5*, at ministeren kan fastsætte regler om revurdering, ajourføring og tilbagekaldelse af tilladelse.

Den foreslåede nye bestemmelse vil medføre, at ministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om, at ministeren kan revurdere og om nødvendigt ajourføre eller i yderste konsekvens tilbagekalde tilladelsen. Det forventes, at ministeren f.eks. vil fastsætte regler om at en tilladelse kan revurderes, ajourføres eller tilbagekaldes, hvis f.eks. ministeren har fået meddelelse om eller får kendskab til udsivning eller væsentlige uregelmæssigheder.

Undergrundslovens fællesbestemmelser i lovens kapitel 7 a-10, finder fortsat anvendelse for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, medmindre andet følger af den enkelte bestemmelse. Det vil f.eks. være tilfældet for lovens § 24 g, jf. lovforslagets § 1, nr. 4.

Det foreslås med den nye § 23 x, *stk. 2*, at klima-, energi- og forsyningsministeren før udstedelse af regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer for et af Folketinget nedsat udvalg forelægger, hvilke områder der agtes at kunne meddeles tilladelse i.

Den foreslåede nye bestemmelse vil medføre, at ministeren, forud for udstedelse af regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, har pligt til at orientere Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg om hvilke områder, ministeren agter at give mulighed for, at der vil kunne meddeles tilladelse i.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye § 23 x, stk. 1, nr. 1, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, hvilke områder der kan meddeles tilladelse til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer i, jf. ovenfor i de specielle bemærkninger til § 23 x, stk. 1, nr. 1.

Forelæggelsen for udvalget er begrundet i et ønske om parlamentarisk kontrol med udpegningen af områder for geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer. Det bemærkes, at undergrundslovens § 23 a, stk. 2, som bl.a. omfatter øvrige aktiviteter om lagring af CO₂, indeholder en lignende forelæggelse for udvalget over hvilke områder, der agtes udbudt, forud for offentlig indkaldelse af ansøgninger.

Det foreslås med den nye § 23 x, *stk. 3*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr ved ansøgning om tilladelse efter regler udstedt i medfør af stk. 1.

Bestemmelsen giver ministeren mulighed for at kunne fastsætte regler om betaling af et engangsbeløb ved ansøgning om tilladelse.

Bestemmelsen skal således sikre at ministeren kan kræve, at ansøger betaler et ansøgningsgebyr ved ansøgning om tilladelse. Såfremt ministen vælger, at der skal fastsætte et sådant gebyr, skal dette ske ved en ændring af bekendtgørelse nr. 419 af 2. juni 2005 om betaling af gebyrer i forbindelse med visse tilladelser efter lov om anvendelse af Danmarks undergrund.

Det foreslås endvidere med lovforslaget, at der indsættes et nyt *kapitel 6 c* med overskriften ”Statslig deltagelse i CO₂-lagringstilladelser”.

Det foreslås med den nye § 23 y, stk. 1, at tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og tilladelser efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x kan meddeles til staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår.

Den foreslåede nye § 23 y, stk. 1, vil medføre, at staten eller et af staten ejet selskab på baggrund af en tilladelse og uden andre deltagere i tilladelsen får mulighed for efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23.

Meddelelse af tilladelse til staten eller et af staten eget selskab kan ske uden forudgående udbud, når tilladelse meddelelse uden andre deltagere. Derudover vil den foreslåede nye bestemmelse for tilladelse efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x medføre, at der kan meddeles tilladelse til staten eller et af staten ejet selskab uden andre deltagere på nærmere angivne vilkår. Dermed gives mulighed for, at der på nærmere angivne vilkår kan meddeles tilladelse til CO₂-lagring til staten eller et af staten ejet selskab uden andre deltagere.

De nærmere vilkår for statslig deltagelse kan f.eks. fastsættes i den pågældende tilladelse eller i regler fastsat i medfør af den foreslåede § 23 y, stk. 3. Vilkårene kan eksempelvis adressere statens andel af tilladelsen, forhold omkring overdragelse af statens andel, formen for og udøvelsen af den statslige deltagelse, herunder eksempelvis deltagelse via særlige aktieklasser, præferencerettigheder, økonomiske rettigheder og lignende.

Øvrige vilkår fastsættes med hjemmel i den gældende undergrundslovs § 23, stk. 1 eller i regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x. Disse vilkår kan eksempelvis vedrøre tilladelsens geografiske afgrænsning (området), tilladelsens omfang (de af tilladelsen omfattede aktiviteter), arbejdsprogram, tilladelsens varighed og muligheder/betingelser for forlængelse, evt. vederlag, krav om samarbejdsaftale ved flere deltagere i en tilladelse, tavshedspligt, rapportering, m.v. Den foreslåede nye § 23 y, stk. 1 ændrer ikke ved, at andre enheder end statslige kan meddeles tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring efter § 23 eller efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x.

Det foreslås med den nye § 23 y, stk. 2, at det i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og i tilladelser efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x kan fastsættes, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed.

Den foreslåede nye § 23 y, stk. 2, vil medføre, at det f.eks. vil kunne fastsættes, at staten eller et af staten ejet selskab skal have ret til at indtræde i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 eller tilladelser efter regler udstedt i medfør af den foreslåede § 23 x med majoritetsandel, minoritetsandel eller på vilkår, der giver staten en passiv rolle i relation til udøvelsen af kontrol og beslutningstagen over for de øvrige deltagere. Det er tilsigtet, at statens rolle kan være forskellig i flere forskellige tilladelser, og at staten således over tid kan have en mere eller mindre betydende rolle i relation til udøvelsen af geologisk lagring af CO₂.

Konsekvensen er, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår kan indtræde originært ved meddelelse af en tilladelse eller indtræde i en eksisterende tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ eller til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer. Statslig indtræden i en tilladelse kan således ske ved meddelelse af tilladelsen eller senere, og der skal fastsættes vilkår herom i tilladelsen.

Hvis en tilladelse er meddelt til flere deltagere, er det fast praksis på undergrundslovens område, at den

pågældende tilladelse indeholder vilkår om, at deltagerne skal udarbejde en samarbejdsaftale, der skal godkendes af Energistyrelsen. Samarbejdsaftalen kan bl.a. indeholde bestemmelser om koncerninterne overdragelser og evt. forkøbsret for de øvrige deltagere i en tilladelse, hvis en deltager ønsker at afhænde sin andel. Såfremt staten deltager i en tilladelse, og overdragelse af andele er reguleret i den for tilladelsen gældende samarbejdsaftale kan dette efter omstændighederne betyde, at de øvrige deltagere får forkøbsret til statens andel.

Den foreslåede bestemmelse om statslig deltagelse ret til at indtræde i CO₂-lagringstilladelser skal bl.a. ses i sammenhæng med bestemmelserne i den gældende undergrundslovs § 29 om klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse af direkte og indirekte overdragelser og vilkårene herfor, samt bestemmelserne i den gældende undergrundslovs § 29 a om subsidær hæftelse for afviklingsforpligtelser vil tillige gælde overdragelser, hvor staten er eneindehaver af eller deltager i en tilladelse.

Ved godkendelse af en overdragelse efter § 29, hvor staten er eneindehaver eller deltager i en tilladelse, skal Energistyrelsen sikre, at rettighedshaveren også efter overdragelsen skønnes at have den fornødne tekniske og finansielle kapacitet. Efter § 29 a, stk. 1, hæfter overdrager af en tilladelse subsidært for udgifter til afvikling af anlæg, der eksisterede på tidspunktet for overdragelsen eller var under opførelse. Den subsidære hæftelsesforpligtelse kan bl.a. gøres gældende af staten, hvis staten har måttet afholde udgifter til afvikling, jf. § 29 a, stk. 2.

Et krav om, at staten efter en overdragelse hæfter subsidært for afviklingsforpligtelser vil derfor ofte ikke give større sikkerhed for afholdelse af eventuelle udgifter til afvikling af anlæg. Hvor dette er tilfældet, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter den gældende undergrundslovs § 29 a, stk. 7, undtage fra kravet om subsidær hæftelse efter lovens § 29 a, stk. 1.

Det foreslås desuden med den nye § 23 y, stk. 3, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om vilkår for statslig deltagelse i tilladelser som nævnt i stk. 1 og om vilkår for statslig indtræden i tilladelser som nævnt i stk. 2.

Den foreslåede nye § 23 y, stk. 3, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om vilkår for statslig deltagelse i tilladelser og statslig indtræden i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ eller i tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer.

Vilkår for statslig deltagelse i tilladelser og statslig indtræden i tilladelser vil efter den foreslåede nye § 23 y, stk. 1 og 2, kunne fastsættes umiddelbart i den enkelte tilladelse. Statslig deltagelse i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ eller i tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer forudsætter således ikke, at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om vilkår for statslig deltagelse eller indtræden disse tilladelser ved en bekendtgørelse.

Ved vurderingen af, om vilkår mest hensigtsmæssigt fastsættes umiddelbart i udbudsmaterialet, den enkelte tilladelse eller på baggrund af regler fastsat i en bekendtgørelse, kan bl.a. indgå, om det pågældende vilkår har relevans for alle eller en flerhed af tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ eller i tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, eller om der som følge af f.eks. geografiske forhold er tale om vilkår, der kun forventes fastsat for den pågældende tilladelse eller et begrænset antal øvrige tilladelser.

Med den foreslåede § 23 y, stk. 3, vil der bl.a. kunne fastsættes regler om vilkår for den statslige deltagelse i tilladelser efter den foreslåede nye § 23 y, stk. 1 og 2. Dette kan eksempelvis omfatte formen for og udøvelsen af statens andel af tilladelser, forhold omkring overdragelse af statens andel, deltagelse via særlige aktieklasser, præferencerettigheder, eksempelvis i forhold til stemmeret og i forhold til hvilke hensyn, staten må forfølge, økonomiske rettigheder og lignende, idet der tilsigtes størst mulig fleksibilitet i forhold til karakteren og omfanget af den statslige indtræden og deltagelse.

Der henvises for så vidt angår den foreslåede nye § 23 x til afsnit. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger, og for så vidt angår den foreslåede nye § 23 y til afsnit. 2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Det fremgår af undergrundslovens § 24, at klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler tilladelse til videnskabelige undersøgelser af undergrunden som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 3.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24, i undergrundsloven, at henvisningen i denne bestemmelse til § 1, stk. 2, nr. 3 ændres til en henvisning til § 1, stk. 2, nr. 4.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at der i undergrundslovens § 1, stk. 2, foreslås indsat et nyt nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, og at det gældende nr. 3 foreslås videreført som nr. 4.

Der foretages ikke materielle ændringer med den foreslåede ændring.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 12

Det fremgår af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 1. pkt., at klima-, energi- og forsyningsministeren udpeger en operatør i forbindelse med meddelelse af tilladelser efter §§ 3, 5, 17, 23 eller 24. Af 2. pkt. fremgår, at alene operatører, der vurderes at besidde den nødvendige tekniske og finansielle kapacitet, kan udpeges som operatører. Ministeren kan fastsætte vilkår for udpegning, jf. 3. pkt., og hører tilsynsmyndigheden i henhold til offshoresikkerhedsloven, inden der godkendes en operatør, jf. 4. pkt.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at ministeren godkender udskiftning af operatører, kan fastsætte vilkår for godkendelse og hører tilsynsmyndigheden i henhold til offshoresikkerhedsloven, inden der godkendes en operatør.

Af stk. 3 fremgår, at rettighedshaveren løbende skal sikre, at operatøren udpeget eller godkendt efter stk. 1 eller stk. 2 har kapacitet til at opfylde kravene for specifik drift inden for rammerne af tilladelsen, herunder tage alle rimelige skridt for at sikre, at operatøren opfylder kravene, udfører sine funktioner og lever op til sine forpligtelser.

Efter stk. 4 træffer tilsynsmyndigheden i henhold til offshoresikkerhedsloven eller havmiljøloven afgørelse om, at en operatør ikke længere har kapacitet til at opfylde de relevante krav i henhold til direktiv 2013/30/EU af 12. juli 2013 om sikkerheden i forbindelse med offshore olie- og gasaktiviteter, og underretter klima-, energi- og forsyningsministeren herom. Ministeren underretter rettighedshaveren til den pågældende tilladelse om afgørelsen.

Det fremgår yderligere af stk. 5, at der i de situationer, hvor der er truffet afgørelse om, at en operatør ikke har kapacitet til at opfylde kravene for specifik drift inden for rammerne af en tilladelse, jf. stk. 4, 1. pkt., overtager rettighedshaveren til den pågældende tilladelse ansvaret for operatørens forpligtelser fra

det tidspunkt, hvor underretningen efter stk. 4, 2. pkt., er kommet frem. Rettighedshaveren skal straks foreslå en anden operatør til klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse i henhold til stk. 2.

Det følger af den foreslåede ændring af § 24 d, stk. 1, 1. pkt., i undergrundsloven, at der efter ”24” indsættes ”eller regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 24 d, stk. 1, 1. pkt., vil medføre, at § 24 d, stk. 1-5, fortsat vil finde anvendelse ved meddelelse af tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 10.

Derved sikres det, at alle operatører af aktiviteter, der er omfattet af bestemmelsen, har de relevante forudsætninger for at kunne håndtere de aktiviteter, de er udpeget til i henhold til tilladelsen, at udføre på rettighedshaverens vegne på tilfredsstillende måde.

Der henvises til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 10.

Til nr. 13

Det fremgår af undergrundslovens § 29 a, stk. 1, at den, der helt eller delvis, direkte eller indirekte overdrager en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, er subsidiært økonomisk ansvarlig over for de øvrige deltagere med andel i tilladelsen, for så vidt angår udgifter til afvikling af anlæg, herunder afvikling af påbegyndte anlæg m.v., jf. § 32 a, som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen. Overdrager efter 1. pkt. er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten, hvis de udgifter, der er nævnt i 1. pkt., ikke dækkes af en anden deltager i tilladelsen.

Det fremgår endvidere af stk. 2, at overdrager ligeledes er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten for de i stk. 1 omhandlede udgifter, såfremt staten har måttet påtage sig afvikling for rettighedshaverens regning.

Det økonomiske ansvar efter stk. 1 og 2 beregnes på grundlag af størrelsen af den overdragede andels del af omkostningerne til gennemførelse af afviklingen, jf. stk. 3.

Af stk. 4 fremgår, at overdragere økonomiske ansvar gælder, uanset om andelen eller dele heraf senere overdrages, dog således at krav først rettes mod den deltager, som senest overdrog andelen.

Bestemmelserne indebærer, at en deltager i en tilladelse, som overdrager en tilladelse eller en andel af en tilladelse, vil forblive subsidiært økonomisk ansvarlig for omkostninger til afvikling af etablerede anlæg m.v. Med subsidiært økonomisk ansvarlig menes et ansvar, som indtræder, når en deltager efter påkrav har misligholdt sin betalingsforpligtelse for udgifter ved udførelse af en besluttet afvikling af anlæg m.v., og samarbejdsaftalen mellem deltagerne med andele i tilladelsen ikke giver mulighed for dækning af kravet.

Det fremgår af undergrundslovens § 29 a, stk. 5, at det er en forudsætning for godkendelse efter af en hel eller delvis overdragelse af en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, at overdrager har afgivet en erklæring om subsidiært ansvar, jf. stk. 1-4, over for de deltagere, som til enhver tid udgør rettighedshaveren til tilladelsen, og over for staten.

Det fremgår endvidere af stk. 6, at klima-, energi- og forsyningsministeren skal godkende erklæringer efter stk. 5 og kan fastsætte vilkår herfor.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i forbindelse med en overdragelse efter § 29 a, stk. 1, i særlige tilfælde, jf. § 29 a, stk. 7, undtage fra kravet om subsidiært økonomisk ansvar i henhold til § 29 a, stk. 1 og 2.

Det følger af de foreslåede ændringer af § 29 a, stk. 1 og stk. 5, i undergrundsloven, at der efter ”eller andre formål end indvinding” indsættes ”efter § 23 eller regler udstedt i medfør § 23 x”.

De foreslåede ændringer af undergrundslovens § 29 a, stk. 1 og stk. 5, vil medføre at § 29 a, stk. 1-7, fortsat vil finde anvendelse ved meddeles af tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i undergrundslovens § 23 x, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 10.

Til nr. 14

Det fremgår af undergrundslovens § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

Det fremgår endvidere af undergrundslovens § 37 a, stk. 3, 1. pkt., at lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvis afgørelserne tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Af 2. pkt. fremgår, at disse foreninger eller organisationer senest samtidig med klagen fremsender deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

Bestemmelsen i § 37 a, stk. 3, gennemfører dele af klagereglerne i Århuskonventionen af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvning på miljøområdet, i undergrundsloven.

Det fremgår derudover af undergrundslovens § 37 a, stk. 4, 1. pkt., at klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Af 2. pkt. fremgår, at såfremt afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag, jf. bestemmelsens 3. pkt.

Af undergrundslovens § 37 a, stk. 5 fremgår, at en tilladelse i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvor tilladelsen tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), ikke må udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Det fremgår endvidere af undergrundslovens § 37 a, stk. 7, at afgørelser truffet af Energistyrelsen eller anden statslig myndighed, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, ikke kan indbringes for anden administrative myndighed end Energiklagenævnet.

Det følger af den foreslåede ændring af § 37 a, stk. 3, 1. pkt., i undergrundsloven, at ”og 28, hvis afgørelserne” ændres til ”, 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med

henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen”.

Den foreslåede ændring af undergrundslovens § 37 a, stk. 3, 1. pkt., vil medføre, at bestemmelsen, fortsat finder anvendelse ved tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, jf. lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 10.

Derved sikres, at alle lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelsen berører sådanne interesser, er klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u, 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer tillige er omfattet af undergrundslovens § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Ændringen er en konsekvens af den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 10.

Den foreslåede ændring af § 37 a, stk. 3, 1. pkt., skal desuden ses i sammenhæng med den foreslåede ændring af stk. 5, jf. lovforslaget § 1, nr. 15, og den gældende § 37 a, stk. 7, hvorefter afgørelser truffet af Energistyrelsen, som ministeren har henlagt sine beføjelser til, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 10 og 15.

Til nr. 15

Det fremgår af undergrundslovens § 37 a, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

Det fremgår endvidere af undergrundslovens § 37 a, stk. 5, at en tilladelse i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvor tilladelsen tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om vurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), ikke må udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hensynet bag ved bestemmelsen er, at klageadgangen ikke skal virke illusorisk.

Af undergrundslovens § 37 a, stk. 6 fremgår, at klage over en tilladelse omfattet af stk. 5 ikke har opsættende virkning, medmindre Energiklagenævnet bestemmer andet.

Det følger af den foreslåede ændring af § 37, stk. 5, i undergrundsloven, at der efter ”28” indsættes ”eller efter regler udstedt i medfør af § 23 x”.

Den foreslåede ændring vil medføre, at undergrundslovens § 37 a, stk. 5, fortsat vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelsen i § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 10.

Derved sikres, at hvor der er blevet klaget over tilladelsen i henhold til § 37 a, og hvor tilladelsen er omfattet af kravet om konsekvensvurdering eller miljøvurdering efter miljøvurderingsloven, må tilladelsen ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Den foreslåede ændring vil tillige medføre, at § 37 a, stk. 6, fortsat vil finde anvendelse ved tilladelser, der meddeles til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, jf. den foreslåede nye bemyndigelsesbestemmelse i § 23 x, jf. lovforslaget § 1, nr. 10.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 10.

Til § 2

Det foreslås i § 2, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2022.

Sager, som verserer på tidspunktet for lovens ikrafttræden, følger det almindelige udgangspunkt, hvorefter der træffes afgørelse efter de regler, der er gældende på afgørelsestidspunktet. Dette indebærer, at loven finder anvendelse ved behandling af ansøgninger og klagesager, der er modtaget før lovens ikrafttræden, men som endnu ikke er færdigbehandlet.

Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne, idet hovedloven ikke gælder for Grønland og Færøerne, jf. undergrundslovens § 43.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om anvendelse af Danmarks undergrund, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 1533 af 16. december 2019, som ændret ved
§ 8 i lov nr. 883 af 12. maj 2021 og lov nr. 2389 af 14.
december 2021, foretages følgende ændringer:

§ 1. ---

Stk. 2. Loven finder anvendelse på

- 1) forundersøgelse, efterforskning og indvinding af råstoffer i undergrunden, som ikke har været undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23. februar 1932,
- 2) anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer,
- 3) videnskabelige undersøgelser af undergrunden af betydning for den under nr. 1 og 2 nævnte virksomhed og
- 4) beredskab vedrørende tilstødende olie- og naturgasrørledningsanlæg, separationsfaciliteter og terminalanlæg for råolie til sikring af samfundets forsyning af kulbrinter.

Stk. 3. ---

§ 2. De råstoffer, der er nævnt i § 1, tilhører den danske stat. Råstofferne kan kun udforskes og indvindes af andre efter tilladelse meddelt af klima-, energi- og forsyningsministeren²⁾ efter reglerne i denne lov. Virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 2 og 3, kan kun finde sted efter tilladelse meddelt af klima-, energi- og forsyningsministeren.

§ 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan meddele tilladelse for et tidsrum af indtil 3 år til at foretage bestemte typer af forundersøgelser med henblik på efterforskning og indvinding af de af loven omfattede råstoffer eller med henblik på anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding. Tilladelsen skal angive de områder, den omfatter.

Stk. 2. ---

§ 24 g. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter ansøgning fra en rettighedshaver godkende, at en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding opdeles i to eller flere tilladelser omfattende områder inden for den oprindelige tilladelses areal. Tilladelsens vilkår og betingelser vil være gældende for de enkelte områder efter opdelingen.

1. § 1, stk. 2, nr. 2, affattes således:

»2) lagring i undergrunden af CO₂ på 100 kilotons eller derover, lagring i undergrunden af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, anden lagring end lagring af CO₂ i undergrunden, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer,«.

2. I § 1, stk. 2, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) lagring i undergrunden af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer,«.

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 4 og 5.

3. I § 2, 3. pkt., ændres »2 og 3« til: »2-4«.

4. I § 3, stk. 1, 1. pkt., og § 24 g, stk. 1, 1. pkt., ændres »anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding« til: »lagring af CO₂ på 100 kilotons eller derover, lagring af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, anden lagring end lagring af CO₂, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer«.

Stk. 2. ---

§ 23. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan for en nærmere bestemt del af undergrunden på nærmere fastsatte vilkår meddele tilladelse med eneret til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding. Tilladelse til efterforskning kan meddeles for et tidsrum af indtil 6 år, der kan forlænges med henblik på efterforskning med indtil 2 år ad gangen, såfremt der foreligger særlige omstændigheder. Den samlede efterforskningsperiode kan dog kun undtagelsesvis overstige 10 år.

Stk. 2-10: ---

§ 23 d. Efterforskning og lagring eller anden anvendelse af undergrunden skal finde sted på en forsvarlig og hensigtsmæssig måde.

Stk. 2-6: ---

§ 23 e. I dette kapitel forstås følgende ved:

- 1) Affald: Stoffer, der er defineret som affald i bekendtgørelse nr. 1632 af 21. december 2010 om affald.
- 2) CO₂-lagringslokalitet: Et bestemt område med tilhørende volumen inden for en geologisk formation, der anvendes til geologisk lagring af CO₂, og tilhørende anlæg på jordoverfladen og injektionsanlæg.
- 3) CO₂-strøm: En strøm af stoffer hidrørende fra CO₂-opsamlingsprocesser, som skal injiceres i en CO₂-lagringslokalitet.
- 4) CO₂-transportnet: Et net af rørledninger, herunder tilknyttede pumpestationer eller tilsvarende, til transport af CO₂ til CO₂-lagringslokaliteten.
- 5) Geologisk formation: En lithostratigrafisk underinddeling i distinkte bjergarter, som kan påvises og kortlægges.
- 6) Geologisk lagring af CO₂: Injektion af CO₂-strømme efterfulgt af lagring af CO₂ i underjordiske formationer.

5. Overskriften til kapitel 6 affattes således:

»Kapitel 6

Særlige bestemmelser om lagring af CO₂ på 100 kilotons eller derover, lagring af CO₂ på under 100 kilotons til andre formål end forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer; anden lagring end lagring af CO₂, og anvendelse af undergrunden til andre formål end indvinding af råstoffer«.

6. I § 23, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »indvinding«: »med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer«.

7. I § 23 d, stk. 1, indsættes efter »anden anvendelse af undergrunden«: »efter § 23«.

8. Overskriften til kapitel 6 a affattes således:

»Kapitel 6 a

Særlige bestemmelser om geologisk lagring af CO₂ og rørført transport heraf med undtagelse af geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer«

9. I § 23 e, indsættes før stk. 1 som nyt stykke:

»Kapitel 6 a finder ikke anvendelse på geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer.«.

Stk. 1 bliver herefter stk. 2.

- 7) Hydraulisk enhed: Et hydraulisk forbundet porevolumen, hvor trykpåvirkning kan måles teknisk, og som er begrænset af flowbarrierer som f.eks. forkastninger, salthorste og lithologiske grænser eller af formationens udkiling eller blotning.
- 8) Lagringskompleks: CO₂-lagringslokaliteten og de geologiske omgivelser, som kan have betydning for den overordnede integritet og sikkerhed ved lagringen, dvs. sekundære indeslutningsformationer.
- 9) Lukning af en CO₂-lagringslokalitet: Endegyldig indstilling af CO₂-injektion i CO₂-lagringslokaliteten.
- 10) Udbedrende foranstaltninger: Enhver foranstaltning, der træffes for at udbedre væsentlige uregelmæssigheder eller lukke lækager med henblik på at forhindre eller standse frigivelse af CO₂ fra lagringskomplekset.
- 11) Udsivning: Frigivelse af CO₂ fra lagringskomplekset.
- 12) Væsentlig risiko: En kombination af sandsynlighed for, at en skade indtræffer, og et omfang af skade, som der ikke kan ses bort fra, uden at der sås tvivl om formålet med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009, for så vidt angår den pågældende CO₂-lagringslokalitet.
- 13) Væsentlig uregelmæssighed: Enhver uregelmæssighed i CO₂-injektions- eller lagringsoperationerne eller i selve CO₂-lagringskompleksets tilstand, som indebærer risiko for udsivning eller risiko for miljøet eller menneskers sundhed.

10. Efter kapitel 6 a indsættes:

»Kapitel 6 b

Særlige bestemmelser om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer

§ 23 x. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter og processer, herunder om følgende:

- 1) Hvilke områder der kan meddeles tilladelse i.
- 2) Ansøgning om tilladelse, herunder krav til oplysninger i ansøgning.
- 3) Meddelelse af tilladelse, herunder vilkår for tilladelsen.
- 4) Offentliggørelse af oplysninger om meddelte tilladelser, herunder projektbeskrivelse og om CO₂-lagringslokalitet.
- 5) Revurdering, ajourføring og tilbagekaldelse af tilladelse.

Stk. 2. Før udstedelse af regler efter stk. 1, nr. 1, forelægger klima-, energi- og forsyningsministeren for et af Folketinget nedsat udvalg, hvilke områder der agtes at kunne meddeles tilladelse i.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr ved ansøgning om tilladelse efter regler udstedt i medfør af stk. 1.

Kapitel 6 c

Særlige bestemmelser om statslig deltagelse i CO₂-lagrings-tilladelser

§ 23 y. Tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og tilladelser efter regler udstedt i medfør af § 23 x kan meddeles til staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår.

Stk. 2. Det kan i tilladelser til efterforskning og anvendelse af undergrunden til geologisk lagring af CO₂ efter § 23 og tilladelser efter regler udstedt i medfør af § 23 x fastsættes, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om vilkår for statslig deltagelse i tilladelser som nævnt i stk. 1 og om vilkår for statslig indtræden i tilladelser som nævnt i stk. 2.«.

§ 24. Klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler tilladelse til videnskabelige undersøgelser af undergrunden som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 3.

§ 24 d. Klima-, energi- og forsyningsministeren udpeger en operatør i forbindelse med meddelelse af tilladelser efter §§ 3, 5, 17, 23 eller 24. Alene operatører, der vurderes at besidde den nødvendige tekniske og finansielle kapacitet, kan udpeges som operatører. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte vilkår for udpegning. Klima-, energi- og forsyningsministeren hører tilsynsmyndigheden i henhold til offshoresikkerhedsloven, inden der udpeges en operatør.

Stk. 2-6: ---

§ 29 a. Den, der helt eller delvis, direkte eller indirekte overdrager en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, er subsidiært økonomisk ansvarlig over for de øvrige deltagere med andel i tilladelsen, for så vidt angår udgifter til afvikling af anlæg, herunder afvikling af påbegyndte anlæg m.v., jf. § 32 a, som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen. Overdrager efter 1. pkt. er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten, hvis de udgifter, der er nævnt i 1. pkt., ikke dækkes af en anden deltager i tilladelsen.

...

Stk. 5. Det er en forudsætning for godkendelse efter § 29 af en hel eller delvis overdragelse af en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding, at overdrager har afgivet en erklæring om subsidiært ansvar, jf. stk. 1-4, over for de deltagere, som til enhver tid udgør rettighedshaveren til tilladelsen, og over for staten.

11. I § 24 ændres »§ 1, stk. 2, nr. 3« til: »§ 1, stk. 2, nr. 4«.

12. I § 24 d, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »24«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

13. I § 29 a, stk. 1 og stk. 5, indsættes efter »eller andre formål end indvinding«: »efter § 23 eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.

Stk. 6-7: ---

§ 37 a. Energiklagenævnet³⁾ behandler klager over afgørelser truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven.

Stk. 2. Enhver med væsentlig og individuel interesse i afgørelsen kan klage over afgørelser truffet i medfør af denne lov.

Stk. 3. Endvidere er lokale og landsdækkende foreninger eller organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når en afgørelse berører sådanne interesser, klageberettigede, for så vidt angår de miljømæssige forhold i afgørelser i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvis afgørelserne tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Disse foreninger eller organisationer fremsender senest samtidig med klagen deres vedtægter til Energiklagenævnet som dokumentation for, at de er lokale eller landsdækkende, og at deres formål opfylder de angivne krav.

Stk. 4. Klagen skal være indgivet skriftligt til Energiklagenævnet inden 4 uger fra tidspunktet, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 5. En tilladelse i henhold til §§ 10, 17, 23 d, 23 u og 28, hvor tilladelsen tillige er omfattet af § 28 a, § 28 b eller lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Stk. 6-7: ---

14. I § 37 a, stk. 3, 1. pkt., ændres »og 28, hvis afgørelserne« til: », 28 eller tilladelser til geologisk lagring af CO₂ på under 100 kilotons med henblik på forskning, udvikling eller afprøvning af nye produkter eller processer, hvis afgørelserne eller tilladelsen«.

15. I § 37 a, stk. 5, indsættes efter »28«: »eller regler udstedt i medfør af § 23 x«.